

سیمای کشاورزی استان البرز

سال ۹۱

- وضع موجود
- سیاست های بخش
- زمینه های سرمایه گذاری

مقدمه: بخش کشاورزی به دلیل گستردگی دامنه فعالیت و حجم زیاد بهره برداران و بهره برداریها و تولید محصولات متنوع به نحوی با آحاد مردم ارتباط داشته و موتور محرک سایر بخشهای فعال نیز به حساب می آید و توجه به این بخش باعث رونق اقتصادی و افزایش اشتغال در کشور خواهد شد از آنجا که بخش عظیم فعالیتهای کشاورزی در بستر روستاها و آبادیهای کشور قرار دارند توسعه فعالیتها و افزایش بهره وری در تولید محصولات و توسعه بازار به کاهش فقر کمک شایانی خواهد کرد. و از طرفی تولید محصولات استراتژیک کشاورزی به عنوان پایه استقلال اقتصادی کشور و عدم وابستگی به دنیای خارج مطرح بوده و سربلندی مردم نیز با گذشتن از این مسیر پایدار خواهد بود. بر همین اساس لازم است به کشاورزی نگاه خاص داشته و تامین نیازهای غذایی را در اولویت امور قرار دهیم. در این رابطه استان البرز به دلیل موقعیت خاص جغرافیایی و همسایگی با تهران در تولید صنعتی و بازار محصولات کشاورزی و همچنین تحقیقات علمی نقش ممتازی در عرصه کشاورزی داشته و دارد چرا که نخستین مدرسه کشاورزی ایران تحت عنوان مدرسه فلاح به سال ۱۲۷۹ خورشیدی در شهرستان کرج افتتاح شده است و در ادامه آن تاسیس موسسه واکسن و سرم سازی حصارک، موسسه اصلاح بذر، تاسیس مرکز اصلاح نژاد دام کشور و موسسه تحقیقات علوم دامی، شکل گیری نخستین گاو داری ها و مرغداری ها و مزارع مرغ مادر و موسسات جوجه کشی کشور در این استان در کنار تولید کنندگانی پر تلاش و پیشرو و خلاق نقش محوری در توسعه کشاورزی و صنعت دام و طیور در کشور ایفا نموده است.

علی رغم توسعه شهرنشینی و مهاجرت به استان، هنوز هم استان البرز در زمینه کشاورزی و دامپروری حائز رتبه ممتازی بوده و ظرفیتهای مناسبی برای توسعه در این بخش دارا می باشد. با توجه به اینکه سهم بزرگی از موسسات تحقیقاتی و مراکز پژوهشی وزارت جهاد کشاورزی در این استان واقع شده است و از طرفی دارای بزرگترین و قدیمی ترین پردیس کشاورزی کشور و دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد کرج با رتبه جامع قطب بزرگ تربیت متخصصین کشاورزی کشور می باشد، می توان گفت استان البرز با داشتن این سرمایه های عظیم بستری با ارزش برای پیشرفت کشاورزی نوین کشور محسوب می شود.

موقعیت جغرافیایی و مشخصات کلی کشاورزی استان البرز

استان البرز با وسعتی حدود ۵۲۲۵ کیلومتر مربع حدود ۰/۳۲ درصد مساحت کل کشور است. این استان از نظر موقعیت جغرافیایی بین مدارهای ۳۵ تا ۳۶ درجه عرض شمالی و ۵۰ تا ۵۱ درجه طول شرقی واقع شده است. ارتفاع مستعد کشت آن بین ۹۰۰ تا ۱۹۶۰ متر از سطح دریا می باشد. این استان از شمال به استان مازندران، از شمال غرب به استان گیلان، از جنوب به استان مرکزی، از غرب به استان قزوین و از شرق به استان تهران محدود شده است. بخش شمالی استان البرز که در دامنه جنوبی رشته کوههای البرز واقع شده عمدتاً کوهستانی و شامل ارتفاعات کندوان، طالقان و ... می باشد.

استان البرز دارای ۵ شهرستان، ۱۶ شهر، ۲۲ دهستان و ۴۲۵ روستا می باشد. شهرستانهای استان البرز عبارتند از: نظرآباد، ساوجبلاغ، کرج، طالقان و اشتهارد

۲. منطقه غربی شامل نظرآباد و ساوجبلاغ که دارای آب و هوای نیمه خشک با تابستان های گرم و خشک و زمستان های نسبتاً سرد با متوسط میزان بارندگی حدود ۳۰۰ میلیمتر می باشد. متوسط درجه حرارت در این منطقه ۱۹/۲ درجه سانتیگراد و بین ۱۶- تا ۴۰ درجه متغیر است. محصولاتی که در این منطقه کشت می شوند عبارتند از: گندم، جو، علوفه، سبزی و جالیز، باغات میوه و هلو، شلیل، سیب، گلابی، گیلاس، آلو، گوجه و ... محصولات گلخانه ای و قارچ های خوراکی.
۳. بخش جنوبی شامل اشتهارد که دارای آب و هوای بیابانی است و به علت مجاورت با منطقه کویر مرکزی دارای تابستان های گرم و خشک و زمستان های کم و بیش سرد است. اختلاف دمای سالیانه نسبتاً زیاد و میانگین درجه حرارت سالانه حدود ۱۴ درجه سانتیگراد و میانگین بارندگی حدود ۲۳۰ میلیمتر می باشد محصولاتی که در این منطقه کشت می شوند عبارتند از: گندم، جو، پنبه، محصولات جالیزی، سبزی و صیفی و ذرت علوفه ای، باغات پسته و بادام می باشد.
۴. منطقه شمال غربی شامل طالقان که زمستان های سرد و مرطوب و تابستانهای معتدل که از ویژگیهای آب و هوای معتدل کوهستانی است برخوردار می باشد، میانگین درجه حرارت در این منطقه ۱۱/۴ درجه سانتیگراد است و بین ۲۱- تا ۳۵ درجه سانتیگراد متغیر می باشد و متوسط میزان بارندگی در طالقان نیز حدود ۶۰۰ میلیمتر بوده که موجب تنوع پوشش گیاهی در این منطقه گردیده است و دارای محصولات باغی متنوع (سیب، گلابی، گیلاس، آلو گوجه ...) می باشد.

مساحت، جمعیت بهره بردار و میزان تولید محصولات کشاورزی استان

میزان تولید		جمعیت بهره بردار	تولیدات		مساحت اراضی کشاورزی				مساحت اراضی کشاورزی و منابع طبیعی		مساحت استان	
			(میلیون تن در سال)	(میلیون تن در سال)	زراعی	دامی	زراعی	باغی	مجموع اراضی قابل کشت	درصد از مساحت استان	هکتار	درصد از کشور
درصد از کشور	میلیون تن در سال	(خانوار)	زراعی و باغی	دامی	درصد از کشور	مجموع اراضی قابل کشت	باغی	زراعی	درصد از مساحت استان	هکتار	درصد از کشور	کیلومتر مربع
۲,۲	۱۹۷	۳۱,۵۷۲	۱,۴۸	۰,۴۹	۰,۵	۷۴,۹۱۱	۲۵,۹۵۷	۴۸,۹۵۴	۹۰,۴	۴۷۵,۷۸۳	۰,۳۱	۵۸۳۳

- انواع کاربری اراضی حوزه‌های کشاورزی و منابع طبیعی استان البرز

نوع کاربری اراضی	مساحت (هکتار)	درصد از مساحت اراضی زراعی و مراتع استان (درصد)	درصد از مساحت آن کاربری در کشور
مرتع	۳۷۱۶۶۷	۷۱,۱۲	۵۲,۳
جنگل	۲۴۲۰	۰,۴۶	۸,۸۳
بیابان	۱۳۵۶۵	۲,۶۰	۲۰,۱
زراعی	۴۸۹۵۴	۹,۳۷	۷,۴۸
باغی	۲۵۹۷۵	۴,۹۷	۱,۷
جمع	۴۶۲۵۸۱	۸۸,۵۲	۹۰,۴
مسکونی و غیره	۶۰۰۰۶	۱۱,۴۸	۹,۶
جمع	۵۲۲۵۸۷	۱۰۰	۱۰۰

۱۴/۷ درصد مساحت کل استان معادل 76742 هکتار را اراضی کشاورزی قابل بهره برداری شامل زراعت و باغات تشکیل داده و حدود ۷۱ درصد از اراضی که معادل 370667 هکتار می باشد را مراتع قابل بهره برداری به خود اختصاص داده است. این آمار نشان می دهد بخش وسیعی از محدوده استان مستعد فعالیتهای کشاورزی می باشد.

تعداد مراکز خدمات، شرکتهای خدمات کشاورزی و بهره برداری ها بخش

عنوان	کرج	ساوجبلاغ	نظرآباد	طالقان	جمع
تعداد مراکز خدمات کشاورزی	۲	۱	۱	-	۴
تعداد شرکتهای بهره برداری	۳۰	۱۷	۸	۲	۵۷

مراکز خدمات و شرکتهای خدمات کشاورزی نزدیک ترین واحدهای عملیاتی به بهره برداران بوده و در رفع نیاز های بهره برداران به صورت مستمر در آبادی ها فعالیت دارند باتوجه به سیاست های بخش کشاورزی و واگذاری فعالیت های تصدی گری و خدمات کشاورزی به بخش خصوصی با گسترش فعالیت های شرکت های خصوصی و دامنه خدمات مربوطه انتقال فنون کشاورزی نوین سرعت بیشتری یافته و علاوه بر ایجاد اشتغال عملکرد تولید محصولات کشاورزی در آینده بهبود چشم گیری خواهد یافت..

وضعیت اشتغال استان البرز
واحد: نفر

شرح	بهره برداران بخش کشاورزی					درصد
کل شاغلین استان	کرج	ساوجبلاغ	نظرآباد	طالقان	اشتهارد	سهم بخش کشاورزی از اشتغال کل استان
	۱۰۴۴۵	۱۳۰۱۵	۳۸۰۸	۴۱۷۰		۶
جمع	۳۱۴۳۸					

ماخذ: سرشماری مرکز آمار در سال ۱۳۸۲

بر اساس آمار موجود سهم شاغلان کشور در بخش کشاورزی حدود 18 درصد بوده و سهم استان طبق جدول بالا ۶ درصد می باشد که با توجه به توان علمی و تخصصی و همچنین منابع موجود در استان البرز امکان افزایش اشتغال و رسیدن به متوسط کشوری دور از انتظار نیست.

ارزش اقتصادی بخش کشاورزی استان به تفکیک زیر بخش

ردیف	شرح	ارزش اقتصادی (میلیون ریال)	درصد
۱	تولیدات امور دام	۹۳۴۱۱۹۰	۵۱/۶
۲	محصولات زراعی	۱۳۸۷۲۳۶	۷/۷
۳	محصولات باغی-گلخانه ای	۶۰۴۳۴۲۰	۳۳/۴
۴	آبزیان	۱۱۱۵۴۰	۰/۶
۵	عشایر	۷۱۶۶۳۰	۴
۶	صنایع تبدیلی	۳۵۷۶۵۵	۲
۷	منابع طبیعی	۱۵۷۱۲۸	۰/۹
۸	جمع	۱۸۱۱۴۷۹۹	۱۰۰

ارقام مندرج در جدول بالا تنها ارزش محصولات عمده تولید شده به قیمت تولید کننده در سال ۱۳۸۹ محاسبه شده است و ارزش خدمات فنی، ترویجی، اجتماعی، فرهنگی، صیانت از منابع طبیعی و اراضی کشاورزی و... در این جدول محاسبه نشده است.

منابع تامین آب استان و میزان مصرف آب کشاورزی

عنوان	واحد	کرج	ساوجبلاغ	نظرآباد	طالقان	جمع
بارش سالانه	میلیمتر	۳۰۰	387	۲۵۰	۶۰۰	1537
مصرف آب کشاورزی	میلیون متر مکعب	۳۴۷	556	۲۰۰	۴	1107
رودخانه دائمی	شاخه	۱	1	۰	۹	11
چشمه	رشته	۵۱۰	675	۰	374	1559
قنات	رشته	۲۴	24	۴	۰.1	۵۳
چاه عمیق و نیمه عمیق	حلقه	۶۰۰	510	۹۵۰	140	2200
استخر ذخیره آب	باب	۵۵۰	287	۱۵۰	225	۶۶۷

پتانسیل منابع آب کشاورزی استان البرز ۱۸۷۰ میلیون مترمکعب بوده که با توجه به میزان بارندگی استان البرز در مقایسه با سایر استانها (میانگین بارش در کشور ۲۵۰ میلیمتر می باشد) وضعیت آب در عرصه کشاورزی نسبت به میانگین استانهای کشور وضعیت نسبتاً بهتری داشته و با استفاده بهینه از آب و اجرای سیستم های نوین آبیاری می توان بر نگرانیهای موجود از کم آبی غلبه نمود.

فرصت ها:

- برخورداری از شرایط اقلیمی متنوع
- برخورداری از اراضی مستعد کشاورزی و میزان میانگین بارندگی مناسب نسبت به میانگین کل کشور

- امکان برخورداری از دهها متر مکعب در ثانیه پساب فاضلاب شهرها (همانند کرج، شهر جدید هشتگرد و ...) که در صورت تسویه و تامین به موقع جهش تصاعدی تولید در بخش را ممکن خواهد کرد.

- برخورداری از راههای ارتباطی مناسب زمینی و هوایی
- قرارداد داشتن در مرکز ثقل بازار محصولات کشاورزی کشور
- برخورداری از کشاورزان با سواد، متخصص، با تجربه و پیشرو
- استفاده از دانش، تکنولوژی و مکانیزاسیون در تولید
- وجود مراکز علمی و آموزشی عمده کشاورزی کشور در این استان
- استعداد اکولوژیکی مناطق کوهستانی برای ایجاد و توسعه باغات دیم و امکان احداث حداقل ۶۵۰۰ هکتار باغ در اراضی شیب دار
- جاذبه بالا در سرمایه گذاری
- نزدیک بودن به مرکز و سهولت ارائه و فروش محصولات تولیدی بخش کشاورزی

تهدیدات:

- محدودیت منابع آب
- تغییر اراضی کشاورزی به سایر کاربریها به خاطر عدم صرفه اقتصادی در بخش کشاورزی و شرایط ویژه استان
- پایین بودن قدرت رقابت محصولات تولیدی با محصول سایر کشورها
- واردات بی رویه و بدون برنامه در بخش کشاورزی
- کمبود منابع مالی در بخش
- وابستگی کشور به محصولات نهاده های استراتژیک
- بالا رفتن جهشی هزینه تولید با آزاد سازی انرژی و سایر نهاده های مورد نیاز

توانمندیهای علمی:

- نقش ممتاز استان البرز در توسعه علمی کشاورزی کشور
- افتتاح نخستین مدرسه کشاورزی تحت عنوان مدرسه فلاحی
- موسسات تحقیقاتی و مراکز پژوهشی بخش کشاورزی
- وجود مرکز اصلاح نژاد دام کشور و موسسه تحقیقات علوم دامی

- قرار داشتن موسسه تحقیقات واکسن و سرم سازی رازی و بیوتکنولوژی کشور
- دارای قدیمی ترین پردیس کشاورزی کشور و دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد کرج با رتبه جامع قطب بزرگ تربیت متخصصین کشاورزی کشور

نقش ممتاز در تولید:

- شکل گیری نخستین گاوداری ها و مرغداری ها و مزارع مرغ مادر و موسسات جوجه کشی کشور در این استان
- رتبه ممتاز در وجود ظرفیت تولید تخم مرغ و مرغ کشور
- جایگاه ویژه در تولید صنعتی و علمی محصولات دامی
- مقام اول و دوم کشور در تولید برخی محصولات باغی و زراعی
- مقام اول در تولید هلو و شلیل به میزان ۲۱۶ هزار تن
- مقام اول در تولید گل لاله به میزان ۱۸,۵ میلیون شاخه
- مقام دوم کشور در محصولات گلایی ، آلو ، قارچ خوراکی ، نهال استاندارد به ترتیب با تولید ۳۲ هزار تن ، ۴۹ هزار تن ، ۱۸ هزار تن و ۱۱ میلیون اصله نهال
- رتبه اول در تولید کیفی گندم و علوفه به ترتیب با ۶۰ هزار تن و ۶۳۹ هزار تن
- تولید انواع نشاء های محصولات صیفی و سبزی به روش مکانیزه در گلخانه

نقش ممتاز در تجارت محصولات کشاورزی:

- وجود واحدهای صادر کننده محصولات سبزی و صیفی و میوه در استان
- وجود تشکلهای صنفی
- وجود راههای مواصلاتی استاندارد در استان
- تولید محصولات ارگانیک
- ضریب مکانیزاسیون بالا در تولید.

اهداف و سیاستهای بخش کشاورزی:

- جلوگیری از تخریب زمینهای کشاورزی و منابع طبیعی به منظور برنامه ریزی پایدار در تولید محصولات کشاورزی
- ارتقاء امنیت سرمایه گذاری و تولید در بخش کشاورزی
- حفاظت و بهره برداری پایدار از منابع طبیعی و پایه بخش کشاورزی
- توجه ویژه به تولید محصولات دارای مزیت نسبی
- ارتقاء سطح آگاهی و دانش فنی بهره بردارن و تولیدکنندگان بخش کشاورزی
- تلاش در جهت خودکفایی محصولات کشاورزی موردنیاز استان
- استفاده از ظرفیتهای موجود به منظور افزایش تولید
- توسعه بازار با تقویت تشکلهای و تعاونیها
- اصلاح الگوی کشت
- مشارکت در افزایش ضریب امنیت غذایی کشور
- واگذاری فعالیتهای تصدی گری به بخش خصوصی و تلاش در جهت بکارگیری توان علمی متخصصان کشاورزی
- ارتقا توان پایش و مراقبت قرنطینه ای گیاهی و دامی
- مبارزه با آفات با استفاده از روش های بیولوژیک و نوین
- ارتقا بهره وری و بکارگیری روشهای علمی در تولیدات محصولات کشاورزی و دامی
- ارتقا کیفی و بهداشتی محصولات کشاورزی و فرآورده های خامی دامی و شیلاتی
- پوشش بیمه محصولات و عوامل تولید
- افزایش جذب سرمایه گذاری
- حفاظت از منابع ژنتیکی حیوانی و گیاهی
- صیانت از منابع طبیعی استان.

عناوین راهبردی عمده بخش کشاورزی جهت تحقق اهداف کمی

- ساختار مدیریتی بخش کشاورزی استان در راستای سیاستهای اصل ۴۴
- مدیریت بهینه عرضه و تقاضای آب کشاورزی
- تقویت و توسعه امور زیربنایی بخش کشاورزی
- افزایش ضریب خودکفایی و امنیت غذایی
- پشتیبانی و حمایت از فعالیتهای کشاورزی در راستای توسعه پایدار
- توسعه فرآوری، صادرات و بازار محصولات کشاورزی

- تامین و تضمین امنیت بهداشت عمومی ، سرمایه دامی، فراورده ها ، صنایع و اماکن مرتبط با دامپزشکی
 - حفظ و احیاء، اصلاح و توسعه منابع طبیعی استان
- تولیدات گیاهی

سطح زیر کشت محصولات زراعی و باغی

عنوان	واحد	کرج		ساوجبلاغ		نظرآباد		طالقان		جمع	
		آبی	دیم	آبی	دیم	آبی	دیم	آبی	دیم	آبی	دیم
زراعی	هکتار	۸۶۵۸	-	50۸12	-	۲۷۰۴۸	-	1189	45	۴۹۷۴۵	۴۵
باغات	هکتار	۵۸۰۰	-	14341	-	۲۰۲۱	-	3826	70	۲۵۹۸۸	۷۰
جمع	هکتار	۱۳۱۴۶	-	26991	-	۲۸۸۹۶	-	۵۰۱۵	۱۱۵	۷۵۷۳۳	۱۱۵

مجموع اراضی مورد بهره برداری به منظور تولید محصولات زراعی و باغی در پایان سال ۱۳۹۱ حدود ۷۴۰۹۳ هکتار بوده و از نظر وسعت به ترتیب نظرآباد ، ساوجبلاغ، کرج و طالقان قرار دارند.

سطح زیر کشت محصولات گلخانه ای

عنوان	واحد	کرج	ساوجبلاغ	نظرآباد	طالقان	جمع
گلخانه	هکتار	۳۲۹	68	۲۸,۳	۰	۴۲۵,۳
قارچ خوراکی	هکتار	۲	8.4	۴۰,۵	۰	۵۰,۹
جمع	هکتار	۳۳۱	76.4	۶۸,۸	۰	۴۷۶,۲

میزان تولید محصولات زراعی و باغی

عنوان	واحد	کرج	ساوجبلاغ	نظرآباد	طالقان	اشتهارد	جمع
محصولات زراعی	تن	۱۱۸۲۰۷	471000	۶۱۰۶۴۳	12936	۲۱۸۴۴	۱۲۳۴۶۳۰
باغات	تن	۹۱۶۶۶	۳۱۲۸۶۵	۴۳۶۵۳	۴۰۶۹۴	۱۳۵۹	۴۹۰۲۳۷
گلخانه ای	تن	۳۰۰۰۰	4755	۲۳۵۰	0		۳۷۱۰۵
قارچ خوراکی	تن	۴۰۰۰	7200	۶۸۰۰	0		۱۶۰۴۰
گل لاله	شاخه	۱۵۰۰۰۰۰	-	۰	0		۱۵۰۰۰۰۰
جمع	تن	۱۸۷۴۳	860200	۶۵۰۰۱۰	44154		۱۷۹۸۴۷۲

مجموع تولید محصولات زراعی و باغی ۳۳۱۳۳۲۶ تن برآورد شده است که بخش عمده آن را محصولات زراعی با ۷۳ درصد از کل به خود اختصاص داده است.

آمار سطح زیر کشت ، میزان تولید و عملکرد محصولات باغی استان البرز در سال ۹۱

ردیف	نام محصول	سطح غیربارور (هکتار)			سطح بارور (هکتار)			میزان تولید (کیلوگرم)	
		جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی	جمع	دیم
۱	سیب			۱۳۵۵			۱۳۵۵		۸۱۲۳۱
۲	گلابی			۶۶۸			۶۶۸		۲۲۴۴۷
۳	به			۳۶			۳۶		۶۰۵
۴	زردآلو			۲۴۰			۲۴۰		۴۲۳۰۰۰
۵	قیسی			۲۹			۲۹		۵۸۰۰۰۰
۶	گیلاس			۹۵۳			۹۵۳		۸۱۴۸۰۰۰
۷	آلبالو			۲۴۵			۲۴۵		۲۱۷۲۰۰۰
۸	هلو			۳۲۳			۳۲۳		۵۵۴۴۰۰۰
۹	شلیل			۴۷۷			۴۷۷		۶۹۳۰۰۰۰
۱۰	گوجه سبز			۱۶۴			۱۶۴		۱۵۹۰۰۰۰
۱۱	آلوشابلون			۲۴۶			۲۴۶		۴۳۴۱۰۰۰
۱۲	آلوقطره طلا			۰			۰		۰
۱۳	گردو			۲۶۹			۲۶۹		۱۸۲۰۰۰
۱۴	انگور			۶۶۷			۶۶۷		۱۳۴۰۷۰۰۰
۱۵	توت فرنگی			۴			۴		۶۰۰۰۰
۱۶	توت درختی			۲۲			۲۲		۱۷۰۰۰
۱۷	زرشک			۰			۰		۰
۱۸	ازگیل			۰			۰		۰
۱۹	پسته			۱۶۱			۱۶۱		۱۲۳۰۰۰
۲۰	بادام			۱۴۵			۱۴۵		۱۲۴۰۰۰
۲۱	سنجد			۰			۰		۰
۲۲	سماق			۰			۰		۰
۲۳	انار			۳۶			۳۶		۲۸۸۰۰۰
۲۴	خرمالو			۲۰			۲۰		۱۸۰۰۰۰
۲۵	فندق			۰			۰		۰
	جمع کل			۶۰۶۰			۶۰۶۰		۸۳۵۵۰۰۰۰

توانمندیهای زیر بخش باغات:

- پتانسیل بسیار مناسب ایجاد باغات دیم در استان و براساس مطالعات انجام یافته امکان احداث ۶۵۰۰ هکتار باغ دیم در اراضی شیبدار استان وجود دارد.
- توانایی تولید نهال های پایه رویشی در استان بیش از نیاز استان می باشد و هر ساله نیز نهال های استاندارد مختلف تقریباً بیش از ۳ تا ۴ میلیون اصله به سایر استانها صادر می گردد.
- استان البرز جزو معدود استانهای تولید کننده نهال گردو پیوندی در کشور می باشد.
- پتانسیل تولید قارچ استان در کشور کم نظیر و امکان توسعه و افزایش تولید این محصول در استان بسیار بالا است .
- استان البرز توانایی تولید محصولات باغی شامل: گیلاس، گلابی، انواع گوجه و آلو، هلو و شلیل و گردو با کیفیت بالا در کشور می باشد.
- در حال حاضر در استان البرز تولید نشاء های انواع محصولات سبزی و صیفی به روش مکانیزه در گلخانه با استفاده از بذر کارهای پنوماتیک، و آغاز تولید بذور هیبرید برای اولین بار در کشور در حال تولید می باشد.
- وجود واحدهای صادر کننده محصولات سبزی و صیفی و میوه در استان از توانمندیهای مهم استان به شمار می رود.

اهداف زیر بخش باغات :

- الف- طرح توسعه و ارتقاء بهره وری باغات میوه:
 - ۱- توسعه باغات آبی و دیم در اراضی مستعد در سطح ۸۱۲۸ هکتار
 - ۲- اصلاح و احیاء باغات فرسوده درجه ۲ در سطح ۲۶۶۷ هکتار
 - ۳- حذف باغات فرسوده درجه ۳ و ایجاد ۱۱۰۳ هکتار باغ تجاری جدید
- ب- طرح ارتقاء بهره وری و توسعه گلخانه ها:
 - ۱- مطالعه واحداث مجتمع گلخانه ای ۱۸۰ هکتاری ماهدشت کرج
 - ۲- ارتقاء بهره وری و فعال سازی ۲۰۰ واحد گلخانه های نیمه فعال
 - ۳- ایجاد و توسعه ۱۰۰ هکتار گلخانه جدید

ج- طرح ارتقاء بهره وری و افزایش تولید قارچ خوراکی :

۱- ارتقاء بهره وری ، تجهیز و نوسازی ۲۵ واحد فرسوده تولید قارچ

۲- توسعه ۲۵ واحد جدید الاحداث

۳- ایجاد سایت تولید کمپوست به ظرفیت ۵۰ هزار تن در سال

۴- ایجاد یک واحد تولید خاک پوششی به ظرفیت ۳۰ هزار متر مکعب در سال

سیاست های زیر بخش باغات :

۱- فعال سازی واحدهای تولیدی نیمه فعال و غیر فعال

۲- پایداری تولید (پایداری منابع تولید ، پایداری سیاستی حمایتی از تولید)

۳- تکمیل طرحها و پروژه های نیمه تمام

۴- اقتصادی کردن تولید و کاهش قیمت تمام شده بویژه از طریق ارتقاء بهره وری و توان تخصصی

مدیریتی، فن آوری ، صنعتی و مکانیزه نمودن واحدهای تولیدی

۵- تولید محصول سالم (کاهش مصرف کود و سموم شیمیایی و جایگزینی کود های غیر شیمیایی و

روشهای کنترل غیر شیمیایی آفات و امراض)

۶- ایجاد اشتغال پایدار و ارتقاء سطح درآمد تولید کنندگان

۷- واگذاری وظایف تصدیگری به جامعه هدف و تمرکز بر امور هدایت، حمایت و نظارت

۸- ارتقاء سطح خود اکتایی استان در تأمین نیاز محصولات باغبانی و ارتقاء ضریب امنیت غذایی

۹- سازماندهی، ساماندهی و توانمند سازی تشکلهای تخصصی محصولی با هدف ایجاد امکان اعمال

برنامه ریزی و مدیریت یکپارچه کل زنجیره اقتصادی محصول

۱۰- توسعه بیمه، توسعه بیمه سرمایه گذاری و تقویت زیر ساختهای مورد نیاز.

۱۱- ارتقاء جایگاه استان در تولید محصولات باغبانی.

زمینه های سرمایه گذاری زیر بخش باغات :

- سرمایه گذاری واحداث باغات دیم در اراضی شیبدار در سطح ۶۵۰۰ هکتار

- سرمایه گذاری واحداث مجتمع های گلخانه ای در سطح ۳۵۰ هکتار

- سرمایه گذاری در بخش تأمین نهاده های پایه تولید مانند : تولید بذور هیبرید ، پایه های گل

و گیاهان زینتی (احداث مرکز کشت بافت انواع پایه های رویشی گل و گیاهان زینتی) ، نهال پایه

رویشی ، احداث سایت ۵۰ هزار تنی کمپوست فاز ۳ و احداث واحد ۳۰ هزار مترمکعبی

پاستوریزاسیون خاک پوششی و تولید بذر هیبرید مورد نیاز واحدهای پرورش قارچ خوراکی.

زیر بخش زراعت:

رتبه کشوری	سهم استان (درصد)	مقدار	واحد	نام محصول
رتبه اول کیفی تولید	-	۶۰	هزار تن	گندم
رتبه ۷ کشور در تولید	رتبه ۱۵ در سطح	۶۳۹	هزار تن	ذرت علوفه ای
۲/۰۸ درصد کشور در تولید	۰/۷۹ درصد از سطح	۱۲۳۴	هزار تن	کل محصولات زراعی

میزان و رتبه تولید شاخص محدوده زراعی

رتبه کشوری	عملکرد در هکتار	میزان تولید	واحد	نام محصول	ردیف
اول	۳۳۱۱۷	۲۱۶۰۳۲	تن	هلو و شلیل	۱
عملکرد اول	۲۷۷۱۶	۶۶۸۰۷	تن	آلو و گوجه	۲
دوم	۲۳۴۶۱ تن	۳۲۴۴۷	تن	گلایی	۳
دوم	۱۷,۵ کیلو در مترمربع	۱۸۰۰۰	تن	قارچ خوراکی	۴
اول	۶۰۰ هزار شاخه	۱۸,۵	میلیون شاخه	گل لاله	۵
دوم	۱۲۴۴۷	۳۳۱۱۰	تن	گیلاس	
دوم	۶۰۰۰۰ اصله	۱۱	میلیون اصله	نھال	۶

جدول ۳: مقدار تولید و رتبه کشوری برخی از محصولات کشاورزی استان

اهداف زیر بخش زراعت

۱. افزایش ارزش افزوده بخش زراعی
۲. افزایش کمی و کیفی محصولات زراعی در قالب ایجاد تنوع محصولات زراعی، بالا بردن راندمان تولید در واحد سطح از طریق مدیریت صحیح مزرعه و عملیات بهزراعی، توسعه مکانیزاسیون، ایجاد مزارع الگویی و آرمانی که در نهایت منجر به افزایش درآمد اقتصادی زارعین می شود و پیامد آن توسعه فضای تثبیت اشتغال و اشتغالزایی جدید می باشد.

سیاست های زیر بخش زراعت

۱. تدوین برنامه الگوی کشت.
۲. افزایش تولیدات محصولات زراعی با افزایش بهره وری منابع پایه.
۳. تولید محصولات زراعی سالم بویژه در تولید محصولات سبزی و صیفی.
۴. اجرای سیستم دو کشتی با اولویت و ایجاد تنوع در کشت گونه های زراعی علوفه ای.

زمینه های سرمایه گذاری زیر بخش زراعت

۱. کارگاه های فرآوری محصولات سبزی و صیفی نظیر تهیه رب و سس گوجه فرنگی.
۲. تولید شوربجات و ترشیجات، سبزی خشک کنی و فریزری، تولید پودر یونجه، بسته بندی محصولات زراعی.
۳. تهیه کمپوست، سیلوی علوفه، تهیه الکل و مالت، ماکارونی و بیسکوئیت.
۴. کارگاه های تولید ادوات مکانیزه و کارگاه های سرویس و تعمیرات ماشین آلات و ادوات.
۵. واحدهای تولید بذر و نشاء سبزی و صیفی، غلات، ذرت، علوفه.
۶. واحدهای تجاری و بازرگانی صادرات محصولات سبزی و صیفی.
۷. واحدهای تولیدی انواع کودهای ریز مغذی و بیولوژیک.
۸. واحدهای بوجاری، ضد عفونی و بسته بندی بذر.

– مکانیزاسیون

وضعیت ماشین آلات کشاورزی

عنوان	واحد	کرج	ساوجبلاغ	نظرآباد	طالقان	استان
تراکتور	دستگاه	۲۲۹	598	۴۷۸	83	۱۳۸۸
کمباین	دستگاه	۷	3	۴	۰	۱۴
گاو آهن	دستگاه	۲۵۰	409	۲۷۰	86	۱۰۱۵
دستگاه برداشت ذرت علوفه ای	دستگاه	۷	22	۳۳	۰	۶۲
انواع بذرکار	دستگاه	۱۸	53	۷۶	۰	۱۴۷
سمپاش	دستگاه	۵۰	689	۱۲۴	3	۸۶۶
دروگر	دستگاه	۰	23	۲	3	۲۸
خاکورز حفاظتی	دستگاه	۵	۰	۱۲	-	۱۷
سایر	دستگاه	۳۵۴	1197	۸۰۰	45	۲۳۹۶
جمع	دستگاه	۹۲۰	2994	۱۷۹۹	220	۵۹۳۳

ضریب مکانیزاسیون کشاورزی

سال	شهرستان ساوجبلاغ	شهرستان طالقان	شهرستان کرج	شهرستان نظرآباد	استان البرز
۱۳۹۱ وضع موجود	۱,۵۶	۰,۸۴	۰,۶	۰,۸۱	۳

استفاده از تراکتورها و ادوات کشاورزی منجر به افزایش شاخص‌های درجه و سطح مکانیزاسیون، در راستای افزایش بهره‌وری و کشاورزی دقیق می‌باشد. جدول فوق نشان می‌دهد سطح مکانیزاسیون در این استان در شرایط مناسبی قرار داشته و ضرایب به دست آمده در حال حاضر روندی افزایشی دارد.

سال	شهرستان ساوجبلاغ	شهرستان طالقان	شهرستان کرج	شهرستان نظر آباد	استان البرز
۱۳۹۱ وضع موجود	۶	۲	۵	۹	۲۲

توانمندیها:

- وجود نیروهای متخصص و تحصیلکرده دانشگاهی در بخش کشاورزی
- وجود زمینه های مناسب برای انتقال و به کارگیری فن آوری های مناسب
- امکان طراحی و ساخت وسایل و ماشین های متناسب با شرایط منطقه با توجه به قابلیت تولید اکثر ماشین های کشاورزی در داخل کشور
- وجود انگیزه و علاقه مندی کشاورزان برای به کارگیری ماشین های کشاورزی در فرایند تولید

اهداف و سیاستها:

- اقتصادی نمودن تولید محصولات کشاورزی با توسعه مکانیزاسیون
- دستیابی به شاخصهای پایدار در روند توسعه مکانیزاسیون
- افزایش بهره وری و رشد شاخص های مکانیزاسیون
- دسترسی آسان جهت تامین و به کارگیری ماشین آلات کشاورزی
- حمایت از سرمایه گذاری در تولید و انتقال فناوری ماشین های کشاورزی
- حمایت و تقویت تحقیقات ، آموزش و ترویج در مکانیزاسیون کشاورزی
- بهره گیری از توانمندیهای تخصصی ملی برای آزمون ماشین ها و ادوات کشاورزی و تجهیزات آبیاری
- گسترش اطلاع رسانی در زمینه مکانیزاسیون کشاورزی با استفاده از فناوری IT

زمینه های سرمایه گذاری:

- سرمایه گذاری در ایجاد و توسعه شرکتهای خدمات مکانیزاسیون
- سرمایه گذاری در تولید انواع ماشین ها و ادوات کشاورزی
- سرمایه گذاری در ایجاد شرکتهای ترویجی ، آموزشی به منظور اطلاع رسانی در زمینه استفاده از ابزار نوین و استاندارد سازی ماشین های کشاورزی

تولیدات دامی

تولید محصولات دامی در سال ۱۳۹۱

1391					عنوان
تخم مرغ	عسل	شیر	گوشت سفید	گوشت قرمز	
94۵۰۰	380	37۰000	34۰00	31000	استان
48686	188	77000	12۱83	8000	کرج
17984	62	13۱000	19۳55	12000	ساوجبلاغ
27830	27	152000	2303	7000	نظرآباد
0	103	10000	159	4000	طالقان

تعداد دام (راس)

1391					عنوان
شتر	گاومیش	گاو و گوساله	بز و بزغاله	گوسفند و بره	
1500	0	199200	53767	315700	استان
0	0	45700	21467	112700	کرج
0	0	78000	14800	98000	ساوجبلاغ
1500	0	68000	7200	68000	نظرآباد
0	0	7500	10300	37000	طالقان

بخش عمده محصولات پروتئینی استان البرز در واحدهای صنعتی و مکانیزه تولید می شود بطوریکه ۹۰ درصد از شیر تولیدی در واحدهای صنعتی تولید می گردد با تغییر و اصلاح شیوه های پرورش و استفاده از سیستمهای مدرن در تغذیه و ارتقاء سطح بهداشت و بهره گیری از دانش اصلاح نژاد تولید در آینده روند افزایشی مطلوبی خواهد داشت در حال حاضر تولید شیر و تخم مرغ پیش از نیاز استان و گوشت مرغ نیز نزدیک به ۷۷ درصد از نیاز استان را تامین می کند

بخش عمده محصولات پروتئینی استان البرز در واحدهای صنعتی و مکانیزه تولید می شود بطوریکه ۹۰ درصد از شیر تولیدی در واحدهای صنعتی تولید می گردد با تغییر و اصلاح شیوه های پرورش و استفاده از سیستمهای مدرن در تغذیه و ارتقاء سطح بهداشت و بهره گیری از دانش اصلاح نژاد تولید در آینده روند افزایشی مطلوبی خواهد داشت در حال حاضر تولید شیر و تخم مرغ پیش از نیاز استان و گوشت مرغ نیز نزدیک به ۷۷ درصد از نیاز استان را تامین می کند

ظرفیت دامداریهای صنعتی دارای پروانه بهره برداری

1391												عنوان
گوسفند داشتی			گاو شیری			گوساله پرواری			بره پرواری			
سرانه	ظرفیت	تعداد واحد	سرانه	ظرفیت	تعداد واحد	سرانه	ظرفیت	تعداد واحد	سرانه	ظرفیت	تعداد واحد	
600	1200	2	287	73931	258	182	18570	102	43	7142	166	استان
0	0	0	151	14620	97	180	12400	69	750	1500	2	کرج
0	0	0	277	22187	80	118	2000	17	25	4042	161	ساوجبلاغ
600	1200	2	472	36784	78	301	3910	13	533	1600	3	نظرآباد
0	0	0	113	340	3	87	260	3	0	0	0	طالقان

ظرفیت دامداریهای نیمه صنعتی و سنتی دارای پروانه بهره برداری

1391												عنوان
گوسفند داشتی			گاو شیری			گوساله پرواری			بره پرواری			
سرانه	ظرفیت	تعداد واحد	سرانه	ظرفیت	تعداد واحد	سرانه	ظرفیت	تعداد واحد	سرانه	ظرفیت	تعداد واحد	
274	131616	480	50	79634	1597	42	22660	541	234	169790	726	استان
477	72446	152	24	6000	250	48	11000	230	158	37200	236	کرج
183	26500	145	124	54300	437	33	1175	36	420	67250	160	ساوجبلاغ
148	4880	33	25	15900	630	42	7350	173	226	56940	252	نظرآباد
185	27790	150	12	3434	280	31	3135	102	108	8400	78	طالقان

آمار واحد های طیور استان البرز در سال ۱۳۹۱

سایر ماشین	کارخانه جوجه کشی		مرغ مادر گوشتی		پرورش پोलت		مرغداری تخمگذار		مرغداری گوشتی		شهرستان	
	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت		
4500	5	***	***	***	***	940931	7	998884	57	1611220	94	کرج
000	1	46648944	8	331000	9	454000	4	1923520	31	2081910	90	ساوجبلاغ
۷۸۲	۱	۰	۰	۱۸۴۲۵	۶	۴۰۱۰۰	۶	۱۶۲۵۵۲۰	۲۰	۳۷۷۲۰	۱۷	نظرآباد
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	10000	1	طالقان
۶۲۸۲	۷	۴۶۶۴۸۹۴۴	۸	۳۴۹۴۲۵	۱۵	۱۴۳۵۰۳۱	۱۷	۴۵۴۷۹۲۴	۱۰۸	۳۷۴۰۸۵۰	۲۰۲	جمع

تعداد کندو و تولید عسل

میزان تولید (کیلو گرم)	تعداد کلنی کندو	شرح	ردیف
۱۰۲۵۴۹	۱۴۵۰۷	کرج	۱
۶۶۹۴۸	۹۵۶۴	زنبور مهاجر کرج	۲
۴۰۰۰	۳۹۰	نظرآباد	۳
10000	10839	طالقان	۴
۱۸۳۴۹۷	۳۵۳۰۰	جمع	

آبزیان:

میزان تولید /تن درسال			ظرفیت /مترمکعب			شهرستان
جمع	سردآبی	گرم آبی	جمع	سردآبی	گرم آبی	
417	387	30	54239	27239	27000	کرج
45	45	0	17300	17300	0	اشتهارد
328	325	3	18919	15919	3000	ساوجبلاغ
۱۳۹	120	5	42560	32560	10000	نظرآباد
83	83	0	3804	3804	0	طالقان
۱۸۵۹	960	38	136822	96822	40000	جمع استان

تعداد و مساحت استخرهای پرورش ماهی

ردیف	شهرستان	تعداد	مساحت (مترمربع)
۱	کرج	۵۴	۶۶۳۴۳
۲	ساوجبلاغ	۱۲۷	۵۰۸۰۰
۳	نظرآباد	۲۴	۹۹۶۸
۴	طالقان	۵	۲۷۰۰
۵	جمع	۲۱۰	۱۲۹۸۱۱

سیاست ها و برنامه های معاونت بهبود تولیدات دامی استان البرز

- ۱- سازماندهی، نظارت هدایت و حمایت از بهره برداران، تولید کنندگان و تشکل های بخش با حداکثر تعامل با خبرگان و نخبگان بخش کشاورزی و ایجاد سیستمی پویا و پاسخ گو
- ۲- بهره گیری از حداکثر ظرفیت های قانونی در نظام جامع دامپروری و ارتقاء بهره وری و....
- ۳- حداکثر بهره گیری از فضا و فرصت ایجاد شده در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه های جهت به روز رسانی و اصلاح مدیریت واحد های تولیدی دام و طیور و کاهش تبعات و آثار با همکاری تولید کنندگان بخش
- ۴- استفاده از تشکلهای فارغ التحصیلی خصوصاً شرکت های مشاوره ای و سایر بخش های غیر دولتی جهت علمی نمودن و اقتصادی کردن تولید

- ۵- توانمندی سازی تشکل های مرتبط و ظرفیت پذیر نمودن تشکل ها و سایر بخش های غیر دولتی جهت پذیرش صد در صد امور تصدی گری و اجرای مدیریت یکپارچه تولید
- ۶- تلاش در جهت افزایش کیفی محصولات به موازات کمیت و تولید محصولات سالم دامی
- ۷- بهره گیری مناسب و علمی از منابع آب و انرژی در جهت کمک به اقتصاد ملی
- ۸- حفظ و گسترش سرمایه گذاری های موجود
- ۹- بهره گیری از ظرفیت های خالی موجود
- ۱۰- توسعه مقوله مکانیزاسیون در امور دام و شیلات استان
- ۱۱- ایجاد ارتباط مناسب با تحقیقات ترویج و آموزش کشاورزی و سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی
- ۱۲- توجه ویژه و تقویت مراکز دهستان و تمرکز زدایی امور
- ۱۳- توجه به حقوق ارباب رجوع و ایجاد ساز و کارهای مناسب جهت حداقل نمودن مراجعات کاهش ضایعات دامی
- ۱۴- کاهش ضایعات دامی
- ۱۵- ایجاد تنوع در تولیدات و انواع پرورش با در نظر گیری ابعاد اقتصادی طرح ها
- ۱۶- توجه ویژه به آموزش و ترویج بهره برداران دامی
- ۱۷- توجه ویژه به صنایع تبدیلی بخش
- ۱۸- توجه به ذخایر ژنتیکی موجود در استان خصوصاً گوسفند فشندی و زندی
- ۱۹- توجه ویژه به زنبور داری در استان با توجه به پتانسیل های موجود
- ۲۰- همکاری با سایر بخش های خصوصاً در رابطه با ایجاد مراکز عرضه به منظور حذف واسطه ها و دلالات
- ۲۱- همکاری موثر با دامپزشکی استان جهت حفظ سلامت دام
- ۲۲- ایجاد سیستم اطلاع گیری به منظور اخذ اطلاعات به هنگام

تعاون روستایی

تعاون روستایی استان البرز پس از به تصویب رسیدن شهرستان کرج به عنوان مرکز استان توسط هیات دولت ، فعالیت خود را در بهمن ماه سال ۸۹ رسماً آغاز نمود . تعاون روستایی استان البرز دارای ۵ شهرستان بوده که تعاون روستایی این استان در دو شهرستان کرج ، ساوجبلاغ دارای اداره شهرستانی بوده که مجموعاً ۱۳ شرکت تعاون روستایی ، ۷ تعاونی تولید، ۵ واحد نظام صنفی کارهای کشاورزی ، ۲۳ شرکت تعاونی کشاورزی ، ۲ اتحادیه تعاون روستایی شهرستان ، ۴ اتحادیه کشاورزی در سطح استان ، ۲ شرکت کشاورزی استانی و ۲ شرکت تعاونی روستایی زنان و تعداد کل اعضای تشکلهای تحت پوشش ۳۰۰۰۰ نفر می باشد .

نوع تعاونی	کرج	ساوجبلاغ	طالقان	نظر اباد	استان
کشاورزی	دامداران	زنبور داران	دامداران	دامداران سبز	اتحادیه زنبور داران
	مرغداران	گل و گیاه	زنبور داران	نهالکاران	اتحادیه دامداران استان
	زنبور داران	مرغداران گوشتی	باغداران	گوسفد داران	اتحادیه قارچ پرشین
	ازادی پورکان	سبزینه فن	چند منظوره	گندمکاران تنگمان	شرکت استانی ماهیان زینتی
	مرغداران توحید	باغداران		زنبور داران	شرکت ماهیان مصرفی استان
	باغداران	گاوداران			اتحادیه گلخانه داران استان
	گل و گیاه	دامداران (کوهسار)			
تعاونی تولید	ماهدشت	گل بهار گلستان		نجم اباد	
	صحت اباد(مراد تپه)	دشت گل نسترن			
	کشتزار				
	محمد شهر				
روستایی	اتحادیه شهرستان	اتحادیه شهرستان	طالقان	ولیعصر	
	اشتهارد	توحید		احمد اباد	
	البرز	وحدت			
	امیر کبیر	قدس			
	مرد آباد	کوهپایه			
	مهردشت				
	پیشاهنگ				
زنان	ماهدشت				
	عطر کوثر				
	پرنیان				
نظام صنفی	شهرستان کرج	شهرستان ساوجبلاغ	شهرستان طالقان	شهرستان نظر آباد	نظام صنفی استان

فرصت ها :

قرار گیری استان البرز در همجواری پایتخت و ورودی غرب و شمال کشور به پایتخت و وجود فرودگاههای پیام ، امام خمینی و مهرآباد که استان در مرکز ثقل این سه فرودگاه قرار دارد و وجود مراکز مهم تحقیقاتی بخش کشاورزی و صنعتی و تولیدی و وجود جمعیت بالای ۳ میلیون نفر بهترین فرصتی است که شبکه تعاونی های روستایی و کشاورزی و تولید وزنان و نظام

صنفي کارهای کشاورزی استان با تعامل با سایر استانها نقش خود را در عرضه محصولات کشاورزی و بازار یابی و بازار رسانی محصولات کشاورزی ایفا کند

تهديدها

- نداشتن زیرساخت های تشکلهای و تعاونی های استان که نیاز به تقویت و توسعه دارند و مساعدت مراجع ملی و استانی را میطلبد نظیر سردخانه ، صنایع تبدیلی ،سورت و بسته بندی و غیره و
- عدم مشارکت فعال اعضای تعاونی ها و تشکل ها در ساختار تعاونی ها مانند هیات مدیره و بازرسی به دلیل افتخاری بودن آن در اساسنامه نیاز به اصلاح قوانین فرادستی دارد.
- نداشتن ردیف مستقل بودجه استانی تعاون روستایی و شبکه ان که همواره از منابع و اعتبارات در اختیار شورای برنامه ریزی استان محروم میباشد.

نقاط قوت :

تعاون روستایی با ۳ وظیفه و ۳ رسالت اصلی

الف) وظایف هدایتی

ب) وظایف حمایتی

ج) وظایف نظارتی ، به شرح ذیل نقاط قوت زیادی را ایجاد کرده تا در خدمت بخش کشاورزی باشد

۱) اهم برنامه های هدایتی:

- تربیت انسانهای با تفکر تعاونی بعنوان تعاونگران در سطح روستا
- آموزش اصول تعاون و گسترش نهضت تعاون در سطح جامعه روستایی
- تربیت مدیران تعاونگر برای اداره شرکتهای و اتحادیه های تعاونی روستایی و کشاورزی در جامعه روستایی
- توسعه کمی و کیفی شبکه تعاون ها و تهیه استانداردها و شاخص های توسعه ای آموزشی
- تدوین و بازنگری اساسنامه ، دستور العمل ها ، آیین نامه ها برای ارتقا سطح آگاهی تعاونگران شبکه
- تدوین تقویم سالیانه آموزشی و همکاری و همگامی با سایر دستگاههای آموزشی برای گسترش دانش و ارتقا مهارت های علمی و کاربردی در سطح جامعه روستایی توانگر
- برپایی و تشکیل نمایشگاهها ، کارگاههای آموزشی ، سمینارهای آموزشی و ترویجی برای اعضاء و ارکان شبکه گسترده تعاونی روستایی

۲) اهم برنامه های حمایتی :

- توانمندسازی اعضاء و ارکان شرکت های روستایی و کشاورزی و اتحادیه های تحت پوشش برای تربیت انسانهای توسعه یافته و خرد پذیر
- توسعه و تقویت عملیات مدیریتی ، اجتماعی ، فرهنگی ، اقتصادی و خدماتی در روستاها برای رسیدن به مقاصد نهضت تعاون

- تامین و تدارک عوامل پیشرفت، تقویت و توسعه عملیات جمع آوری نگهداری خرید محصولات و فرآوری و تبدیل و تکمیل این روند برای جلوگیری از ضایعات محصولات، ضرر و زیان کشاورزان عضو
- تهیه و توزیع و فروش نهاد ه های کشاورزی (کود، سم و ...)
- ارائه تسهیلات بانکی و اعتباری و تشکیل شرکت های اعتباری خرد در سطح روستا و قبول عاملیت بانک کشاورزی توسط تعاونی ها
- ارائه و تدوین طرح کشت های مشارکتی برای تهیه بذور اصلاح شده توسط شبکه و ارائه راهکار های جدید برای شرکت در پویایی بخش و جلوگیری از آلودگی محیط زیست
- ۳) اهم برنامه های نظارتی:
- مراقبت و نظارت مستمر و حسابرسی شرکت ها و اتحادیه های شبکه تعاون روستایی در غالب کمیته کنترل و نظارت
- ارزیابی مستمر شرکت های تعاونی روستایی، کشاورزی، و اتحادیه های مربوط و ارائه تصویر وضعیت موجود آنان برای پویایی و استمرار حیات شرکت ها
- تهیه و تنظیم مستمر گزارش فعالیت های انجام شده ماهیانه، سه ماهه، شش ماهه و سالیانه در شبکه تعاون روستایی و سازمان
- تهیه و تنظیم ترازنامه مالی و حساب سود و زیان سالیانه سازمان و شبکه تعاون روستایی برای تسلیم به بازرسان و مقامات مورد نیاز در مجامع عمومی
- ایجاد مدیریت های حقوقی و بازرسی، خرید و فروش، کالاهای مصرفی، مالی و اداری حراست، حسابرسی، دفتر فنی و خدمات کشاورزی برای ایفای نقش نظارتی در سطح سازمان و شبکه گسترده تعاون روستایی
- نقاط ضعف
- نبود ارتباطات عرضی بین تعاونی ها و تشکل های غیر هم نام مثلاً تعاونی تولید روستایی با تعاونی کشاورزی در سطح استانی و ملی
- نبود ارتباطات طولی بین تعاونی ها و تشکل های هم نام در سطح استان و ملی
- نداشتن صندوق ضمانت برای کمک به تشکل ها در زمان دریافت وام و تسهیلات از بانکها
- حذف کمک های بلا عوض و اعتبارات تملک دارایی ها که قبلاً از طرف دولت به شبکه انجام می شد
- نداشتن وثیقه معتبر که گاهاً شبکه را برای دریافت تسهیلات بانکی با مشکل مواجه می سازد

دامپزشکی

مهمترین چالش ها و نقاط ضعف موجود:

- توجه به واگذاری بخش اعظم فعالیتها به بخش خصوصی و حاکمیتی بودن ماهیت نظارتها، وجود محدودیت های استخدامی حتی در پست های حاکمیتی بعنوان جایگزین نیروهای متخصص بسیار محسوس می باشد.

- محدودیت های موجود در اجرای فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری (مشکلات ناشی از پایین بودن حقوق و دستمزد کارکنان)
- عدم اخذ مجوز جهت تغییر وضعیت استخدامی
- عدم وجود زمینه های لازم برای اجرای کامل نظام دور کاری
- تثبیت جایگاه سازمانی و امنیت شغلی
- فقدان انطباق اصولی منافع پرسنلی با منافع سازمانی (عدم رضایت کارکنانی که در شغل خود موفق می باشند)
- عدم استقرار مدیریت دانش و انتقال تجربیات به کارکنان
- کمبود استفاده از خدمات مشاورین در حوزه های مختلف
- کمبود خدمات ورزشی، رفاهی و تفریحی
- محدودیت های قانونی و ضوابط اجرایی بودجه در ارائه خدمات رفاهی
- ناکافی بودن خدمات ارائه شده توسط تعاونی های مسکن، مصرف و اعتبار
- استعلامات و تهیه پیش فاکتور بدلیل عدم ثبات بازار
- عدم وجود چارچوب مدون برای تامین و استفاده از ملزومات و تجهیزات اداری
- عدم اجرای کامل دستورالعمل نظام آراستگی فضاهای اداری
- تاخیر در مبادله موافقت نامه ها و تخصیص اعتبارات
- مشکلات ناشی از ضوابط اجرایی بودجه سالیانه و عدم ابلاغ به موقع دستورالعمل ها
- ناکافی بودن اعتبارات مصوب برای پرداختی پرسنلی
- عدم وجود مقررات مربوط به اسناد الکترونیکی (بایگانی الکترونیکی)
- وجود قوانین و مقررات مالی متعدد
- عدم تدوین فرایندهای اجرایی سازمان و راهنمای آنها
- فقدان ضوابط و مقررات لازم برای دریافت وجه هزینه کارآموزی دانشجویان (به خصوص مراکز آموزش غیر دولتی)

پتانسیلها و تواناییهای دامپزشکی استان:

در استان البرز، تعداد سه باب بیمارستان دامپزشکی، پنجاه واحد درمانگاه عمومی و تخصصی، هشت واحد آزمایشگاه، شانزده واحد داروخانه دوازده مرکز مایه کوبی دام و طیور با حدود سه هزار نفر پرسنل با تحصیلات دکترای تخصصی و عمومی

دامپزشکی، کارشناسان علوم آزمایشگاهی و کاردانی دامپزشک مشغول به خدمت رسانی به تولید کنندگان و بهره برداران زحمتکش استان می باشند.

همچنین چهار شرکت خدمات بهداشتی با نظارت اداره کل دامپزشکی البرز و ادارات تابعه در قالب قرارداد های خرید خدمت، امور نظارت بر فرآورده های خام دامی را در مراکز عرضه سطح استان و مراکز بسته بندی را بر عهده دارند.

وجود بیست و پنج شرکت تولید دارو، واکسن و مکمل سازی و پنج شرکت توزیع استانی واکسن و دارو از پتانسیلهای این استان است و برخی از این کارخانجات نقش مهمی را در صادرات غیر نفتی به کشور های همجوار دارند.

وضعیت موجود و جایگاه تولیدی جامعه عشایری استان البرز

جامعه عشایری استان البرز متشکل از ایلات شاهسون، کلهر، سنگسری، و طوای با حدود ۸۶۰ خانوار و جمعیتی بالغ بر ۴۷۸۰ نفر (بعلاوه ۵۴ خانوار مهمان با جمعیت ۳۰۰ نفر نیز بعنوان مهمان استان در فصل کوچ) با در اختیار مستقل عرب

• باقری، جمالی، صحفایی، عبدی) کلکویی، کلوند، فشند و تات عیت فعال که هر خانوار آن نمادی از یک کارگاه تولیدی است، با تولید ۳۶۹۱ تن گوشت دام سبک (۷۴ درصد گوشت دام سبک استان)، ۶۷۴۱ تن شیر گوسفندی (۷۷ درصد شیر گوسفندی استان) و ۱۲۶۸ تن سایر فرآورده های لبنی نقش عمده ای در تامین مواد پروتئینی استان بعهده دارند.

عشایر استان البرز علاوه بر اینکه سهم بسزایی در تامین مواد پروتئینی استان بعهده دارند، در زمینه صنایع دستی بافتنی و صنایع دستی سنگی تزئینی نیز فعالیت می نمایند، این جمعیت در پرورش آبزبان، زنبورداری، جمع آوری گیاهان دارویی، تولید قارچ، زراعت، باغبانی و مرتعداری نیز نقش بسزایی دارند.

عشایر استان البرز که از خدمات دهی دو شرکت تعاونی عشایری شهرستان کرج و ساوجبلاغ در زمینه تولید و تامین نهاده های دامی، بازاریابی محصولات تولیدی و تهیه مایحتاج اساسی برخوردار هستند، در شش سامانه (جمالی، عرب باقری، کلوند، جزیر، کوچان و ساکن) و ۶۸ سامان عرفی در شهرستانهای

کرج، ساوجبلاغ، طالقان و نظرآباد استقرار داشته و بمنظور بهره برداری از مراتع ا عبور ۱۳ ایلواه اصلی شناسایی شده، برای تعلیف دامهایشان علاوه بر استان البرز به استانهای تهران، سمنان، قم، مرکزی، مازندران و قزوین نیز کوچ می کنند.

وضعیت موجود و جایگاه تولیدی زیربخش عشایر استان البرز ۹۱

ردیف	شرح	واحد	کرج	ساوجبلاغ	طالقان	نظرآباد	اشتهارد	استان	
۱	خانوار	خانوار	۳۲۰	۲۰۵	۵۰	۱۹۵	۹۰	۸۶۰	
۲	جمعیت	نفر	۱۸۰۰	۱۱۵۰	۲۸۰	۱۱۰۰	۴۵۰	۴۷۸۰	
۳	مراتع	هکتار	۷۸۵۴۱	۲۱۱۵۸	۱۳۱۳۰	۳۵۰۰۰		۱۴۷۸۲۹	
۴	دام	راس	۱۰۴۰۰۰	۱۰۵۰۰۰	۱۵۰۰۰	۷۵۰۰۰	۲۲۰۰۰	۳۲۱۰۰۰	
۵	گوشت تولیدی	تن	۱۱۹۶	۱۲۰۵	۱۷۵	۸۶۱	۲۵۴	۳۶۹۱	
۶	شیر تولیدی	تن	۲۱۸۴	۲۲۰۵	۳۱۵	۱۵۷۵	۴۶۲	۶۷۴۱	
۷	سایر فرآورده ها	ماست	تن	۳۹۶	۰	۰	۰	۸۳	۴۷۹
		پنیر	تن	۱۹۰	۲۳۶	۲۶/۴	۱۸۴	۴۱	۶۷۷,۴
		کره و روغن	تن	۰	۵۹	۶/۶	۴۶	۰	۱۱۱,۶

اهداف و برنامه های پیش بینی شده در جامعه عشایری استان

- ساماندهی به زندگی عشایر در سامانه های عرفی
- ارتقاء سطح زندگی عشایر با اجرای فعالیتهای عمرانی و خدماتی مناسب
- تثبیت و ایجاد اشتغال و ارتقاء سطح درآمد خانوار برای سرریز جمعیت و جمعیت جوان جامعه عشایری
- افزایش و بهبود کیفیت تولیدات عشایر
- اجرای مدیریت پایدار مراتع در زیست بوم های عشایری با همکاری خود عشایر
- حفظ و توسعه منابع ژنتیکی دام بومی و اصیل عشایر
- کمک به افزایش تولید گوشت قرمز دام سبک
- بازار یابی محصولات تولیدی عشایر با توانمند سازی شبکه تعاونیهای عشایری
- حمایت، هدایت و نظارت بر شبکه تعاونیهای عشایری بمنظور اجرای فعالیتهای تولیدی و خدماتی مناسب در جامعه عشایری

- ساماندهی شبکه تعاونیهای عشایری استان بمنظور برون سپاری وظایف به بخش خصوصی:

الف: ساماندهی ارکان و ساختار تشکیلاتی تشکلهای

ب: ساماندهی فعالیتهای اجرایی و برنامه های عملیاتی شبکه تعاونیها شامل: ساماندهی به دام(افزایش بهره وری دام عشایر و خوراک دام)- ساماندهی تولیدات جانبی(پرورش مرغ بومی، زنبور عسل، پرورش ماهی، تولید قارچ و ...) - ساماندهی و توسعه صنایع دستی- آموزش و ترویج- افزایش سطح بیمه دام عشایر

- تهیه و اجرای طرح مدیریت پایدار مراتع در زیست بوم عشایر

-انجام مطالعات راهبردی برای ساماندهی عشایر در افق ۱۴۰۴

صنایع تبدیلی بخش کشاورزی

صنایع تبدیلی و تکمیلی محصولات کشاورزی تا پایان ۹۱

گروه	تاسیس			پروانه بهره برداری			
	تعداد (فقره)	اشتغال (نفر)	ظرفیت (تن)	تعداد (فقره)	اشتغال (نفر)	ظرفیت (تن)	تعداد واحد فعال تعداد واحد غیر فعال
محصولات باغی	۲۲	۶۵۹	۸۴,۴۸۵	۱	۲۰	۵	۱ -
محصولات زراعی	۱۰	۲۸۷	۶۰,۸۴۸	۱	۲۵	۱,۵۰۱	۱ -
محصولات دام و طیور	۱۵	۳۷۵	۸۵,۳۶۲	۵	۹۳	۱۸,۵۳	۴ ۱
محصولات شیلاتی	-	-	-	-	-	-	- -
جمع	۴۷	۱۳۲۱	۲۳۰,۶۹۵	۷	۱۳۸	۲۵,۰۳	۶ ۱

واحد های دارای جواز تاسیس

گروه	شرح	ساوجبلاغ	طالقان	کرج	نظرآباد	اشتهارد	جمع استان
زراعی	تعداد	۶	—	۱۲	۱۴		۳۲
	ظرفیت اسمی (تن)	۱۱۷۲۰	—	۸۹۵۴۳	۵۷۲۶۳		۱۵۸۵۲۶
	اشتغال (نفر)	۱۳۸	—	۲۷۱	۳۳۰		۷۳۹
باغی	تعداد	۱۴	—	۱۵	۲۱		۵۰
	ظرفیت اسمی (تن)	۴۰۱۰۰	—	۶۴۹۵۰	۷۱۳۵۹		۱۷۶۴۰۹
	اشتغال (نفر)	۲۶۲	—	۴۱۹	۶۵۶		۱۳۳۷
دامی	تعداد	۴	۱	۱۴	۱۷		۳۶
	ظرفیت اسمی (تن)	۷۸۰۰۹	۱۹۰۰	۷۳۴۶۳	۱۰۵۴۲۵		۲۵۸۷۹۷
	اشتغال (نفر)	۱۸۲	۱۵	۳۷۱	۳۵۲		۹۲۰
شیلات	تعداد	—	—	—	۱		۱
	ظرفیت اسمی (تن)	—	—	—	۱۰۰۰		۱۰۰۰
	اشتغال (نفر)	—	—	—	۲۰		۲۰

استان البرز به دلیل موقعیت خاص جغرافیایی و نزدیکی با تهران و بازار محصولات از تقاضای نسبتاً بالایی برای تاسیس واحدهای صنایع تبدیلی برخوردار می باشد .
واحدهای دارای پروانه بهره برداری

گروه	شرح	ساوجبلاغ	طالقان	کرج	نظرآباد	اشتهارد	جمع استان
زراعی	تعداد	۵	—	۴	۲		۱۱
	ظرفیت اسمی (تن)	۲۹۶۰	—	۶۴۲۵	۲۰۰۰		۱۱۳۸۵
	اشتغال (نفر)	۸۸	—	۷۷	۳۲		۱۹۷
باغی	تعداد	۵	—	۵	—		۱۰
	ظرفیت اسمی (تن)	۵۲۵۰۰	—	۴۰۲۹۰	—		۹۲۷۹۰
	اشتغال (نفر)	۹۸	—	۱۱۰	—		۲۰۸
دامی	تعداد	۵	۱	۹	۵		۲۰
	ظرفیت اسمی (تن)	۶۰۳۶۸	۱۲۳	۳۳۹۱۰	۱۳۷۵۴۹		۲۳۱۹۵۰
	اشتغال (نفر)	۱۲۲	۱۵	۱۶۸	۱۴۸		۴۵۳
شیلات	تعداد	—	—	۱	—		۱
	ظرفیت اسمی (تن)	—	—	۲۰۵۰	—		۲۰۵۰

۱۵	—	۱۵	—	—	اشتغال(نفر)
----	---	----	---	---	-------------

زمینه های سرمایه گذاری در صنایع تبدیلی بخش کشاورزی :

با عنایت به تشکیل استان البرز و دارا بودن موقعیت جغرافیایی خاص از جمله همسایگی با تهران و پایتخت، راه های مواصلاتی و ترانزیتی، شرایط ویژه گردشگری، وجود فرودگاه پیام برای صادرات محصولات کشاورزی از استانهای جمهوری و شمالی و غربی کشور و مهمتر اینکه موقعیت پایانه محصولات که کشاورزی کشور، از جمله شاخص های مهمی است که چهره و دورنمای استان را جهت سرمایه گذاری در زمینه فرآوری و بسته بندی محصولات کشاورزی متمایز ساخته است.

سیاست ها :

با توجه به اینکه استان تهران با هجوم تقاضا برای سرمایه گذاری در بخش های مختلف تولیدی و خدماتی بنابه دلایل اقتصادی مواجه می باشد و از طرفی محدودیت های استان تهران برای استقرار صنایع و فعالیت های تولیدی در خارج از شهرک ها و نواحی صنعتی عرصه دار برای سرمایه گذاران تنگ نموده لذا قسمت اعظم این درخواست ها به سمت استان البرز سرازیر و منعکس می گردد.

در این راستا مدیریت صنایع کشاورزی سازمان جهاد کشاورزی استان البرز در چهار چوب وظیفه مندی و سیاست های صنعتی کشور و راهبرد های صنعتی استان در قالب سیاست ها و تصمیمات متخذه در کارگروه های اشتغال و سرمایه گذاری و صنعت و معدن استان، با توجه به پتانسیل های موجود نسبت به هدایت و حمایت سرمایه گذاران در شهرک ها و نواحی صنعتی و فضای موجود و بسترهای مناسب در خارج از شهرک ها و نواحی صنعتی برای تولید کنندان محصولات کشاورزی با نگاه تکمیل حلقه های تولید در بخش از مزرعه تا بازار مصرف اقدام به صدور جواز تامین پروانه بهره برداری و طرح توسعه در زمینه فرآوری و بسته بندی محصولات کشاورزی تحت عناوین کد های آیسیک می دید.

آبیاری تحت فشار در سال ۱۳۹۰

استان	اشتهارد	طالقان	نظرآباد	ساوجبلاغ	کرج	واحد	شرح
۱۳۰۰	۵۳	۷۷	۷۱۳	۳۰۵	۱۵۱	هکتار	آبیاری تحت فشار

اقدامات در حوزه آب و خاک تا پایان سال ۸۹

ردیف	شرح	انتقال آب (کیلومتر)	جاده بین مزارع (کیلومتر)	تسطیح اراضی (هکتار)	لایروبی و کول گذاری قنوت (کیلومتر)
۱	کرج				۰,۴
۲	ساوجبلاغ				۰,۴
۳	نظرآباد				۰
۴	طالقان				۰,۴
۵	اشتهارد				۰,۴
	جمع				

آبیاری به روش نوین

ردیف	شرح	قطره ای		بارانی	
		اجرا شده	مطالعه و طراحی	اجرا شده	مطالعه و طراحی
۱	کرج	۴۹		۱۰۲,۵	
۲	ساوجبلاغ	۲۷۵		۳۰	
۳	نظرآباد	۱۴۶,۵		۵۶۶	
۴	طالقان	۷۶,۵		۰	
۵	اشتهارد	۱۸		۳۵	
۵	جمع	۵۶۵		۷۳۶	

زمینه های سرمایه گذاری

- آب و خاک:

نقش آب در تامین نیازهای حیاتی و توسعه جوامع بشری اهمیت و حساسیت مضاعف آن در کشور خشک و نیمه خشک ایران بر کسی پوشیده نیست. از آنجائیکه به دلیل اقلیمی و جغرافیایی تنش آبی کشور حدود ده برابر میانگین جهانی است بیش از نود درصد محصولات کشاورزی کشور به اراضی آبی وابسته است و از این رو قسمت عمده آبهای استحصالی به بخش کشاورزی اختصاص داشته و بیش از هفتاد درصد سرمایه گذاری های انجام شده به طور مستقیم توسط بهره برداران این بخش انجام پذیرفته است. این امر وزارت جهاد کشاورزی را در جایگاه تولی به عنوان یکی از ارکان اصلی مدیریت جامع آب مطرح می نماید. در سال ۷۹ سیاستهای کلی نظام در بخش آب ابلاغی مقام معظم رهبری به عنوان مهمترین سند بالا دستی مرتبط با امور آب کشور سرلوحه وزارتین نیرو و جهاد کشاورزی و سایر دستگاههای مرتبط قرار گرفت. از سوی دیگر با عنایت به حساسیت و اهمیت آب کشاورزی در تامین غذایی کشور، مجلس محترم شورای اسلامی در سال ۷۹ سه ماده از قانون ۱۵ ماده ای تشکیل وزارت جهاد کشاورزی را به مدیریت جامع و فرابخشی آب اختصاص داد لذا با توجه به حساسیت موضوع و اهمیت آن، استان البرز نیز از این قاعده مستثنی نیست و پتانسیل سرمایه گذاری در بخش آب و خاک را دارد.

اهداف و سیاست ها

با توجه به سیاست های دولت مبنی بر حفظ منابع آبی کشور و به کار گیری تکنیک های مدرن جهت صرفه جویی در مصرف آب و بالابردن راندمان آبیاری اهداف ذیل در بخش آب و خاک استان دنبال می شود.

- استفاده از سیستمهای مدرن آبیاری در باغات و اراضی کشاورزی (آبیاری تحت فشار)

- ایزوله کردن انهار زراعی

- احداث آب بندها و سدها

- احداث استخر های ذخیره آب

- لایروبی و کول گذاری قنوات

- احداث ایستگاههای پمپاژ آب

- زه کشی و اصلاح اراضی شود

- تسطیح اراضی کشاورزی

- مرمت و ایجاد راههای دسترسی به مزارع و